

Голові спеціалізованої вченої ради з розгляду та захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії, доктору юридичних наук, професору, професору кафедри адміністративно-правових дисциплін та публічного управління Дніпровського державного університету внутрішніх справ
СИДОРЕНКО Наталії Сергіївні

ВІДГУК

офіційного опонента доктора наук з державного управління, доцента кафедри публічного управління та адміністрування Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова МАЛАНЧІЯ Миколи Олександровича на дисертаційну роботу ФАСТА Дмитра Євгеновича «Розвиток професійного інституту мілітаризованої публічної служби в умовах набуття членства України в ЄС», яка представлена на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Відгук підготовлено на основі вивчення тексту дисертації, наукових публікацій здобувача, в яких опубліковано результати дисертаційного дослідження, документи із підтвердженням впровадження результатів дослідження у практику діяльності органів публічного управління.

1. Обґрунтування актуальності теми дисертації, її зв'язок із науковими програмами, темами.

Повномасштабна військова агресія російської федерації проти України докорінно трансформувала систему публічного управління, актуалізувавши необхідність модернізації інститутів держави, які забезпечують національну безпеку, правопорядок, захист державного кордону, цивільний захист населення та безперервність функціонування органів влади. За цих умов особливого значення набуває розвиток професійного інституту мілітаризованої публічної служби як складової системи публічного управління, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері безпеки й оборони та виконує функції із захисту національних інтересів України.

Водночас набуття Україною статусу країни-кандидата на вступ до Європейського Союзу та реалізація переговорного процесу щодо членства визначають необхідність глибокої адаптації національної системи публічного управління до європейських принципів належного врядування, верховенства права, професіоналізації державної служби, прозорості, доброчесності та демократичного цивільного контролю над сектором безпеки й оборони. Це зумовлює потребу переосмислення місця, ролі та організаційних засад функціонування мілітаризованої публічної служби відповідно до європейських стандартів, рекомендацій інституцій Європейського Союзу та кращих практик держав-членів.

Актуальність дослідження також підтверджує те, що воно виконане відповідно до:

Переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 31 грудня року, наступного після припинення або

скасування воєнного стану в Україні, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 30.04.2024 № 476;

Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2025-2029 роки., затвердженої наказом МВС України від 21.05.2024 № 326;

Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок Міністерства науки і освіти України на 2022-2026 роки, затвердженої наказом МОН України від 03.02.2022 № 109.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна.

У дисертації коректно визначено об'єкт і предмет дослідження (стор. 24) та його мету (стор. 23).

Здобувачем поступово вирішено низку завдань за відповідною структурно-логічною схемою дослідження, що сприяло реалізації поставленої мети.

Належний ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх вірогідність забезпечені, зокрема, використанням широкої джерельної бази за темою дисертації: список використаної літератури налічує 280 найменувань (с. 199-205), що дозволило дисертанту провести всебічний аналіз та узагальнення питань з окресленої проблеми з вивчення значної кількості праць вітчизняних та зарубіжних вчених.

Достовірність отриманих наукових положень, висновків і рекомендацій підтверджується публікацією чотирьох статей в провідних фахових виданнях України, розділу у колективній монографії, статті у зарубіжному виданні та апробацією отриманих наукових результатів на науко-практичних конференціях, круглих столах (дисертант взяв участь у 8 заходах).

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій сформульованих у дисертації полягає у комплексному розв'язанні наукового завдання щодо обґрунтування теоретико-методологічних засад та розроблення практичних рекомендацій із розвитку професійного інституту мілітаризованої публічної служби в умовах набуття Україною членства в Європейському Союзі та імплементації стандартів НАТО.

У межах проведеного дослідження:

уперше:

обґрунтовано цілісну концепцію розвитку професійного інституту мілітаризованої публічної служби як інтегрованої складової системи публічного управління, що функціонує на перетині сектору безпеки і оборони та цивільної державної служби та розроблено авторську метамодель реформування мілітаризованої служби в умовах європейської інтеграції, яка поєднує концептуальний, індикаторний та організаційно-функціональний рівні та забезпечує узгодження національних реформ із *acquis* ЄС і стандартами НАТО;

сформовано науково обґрунтований підхід до інституціоналізації мілітаризованої служби в Україні з урахуванням європейських практик (зокрема жандармерійного типу), що передбачає багаторівневу координацію між силовими та цивільними інституціями та запропоновано модель трансформації

дисциплінарно-етичних засад мілітаризованих формувань на основі принципів демократичного цивільного контролю, верховенства права та стандартів професійної доброчесності ЄС;

удосконалено:

понятійно-категоріальний апарат дослідження мілітаризованої публічної служби шляхом уточнення змісту понять «мілітаризована служба», «професійний інститут мілітаризованої служби», «гібридна модель служби в секторі безпеки і оборони»;

класифікацію видів мілітаризованої служби за критеріями функціонального призначення, рівня мілітаризації та ступеня інтеграції до публічного управління;

підходи до професійного розвитку персоналу мілітаризованих формувань через впровадження компетентнісних моделей, безперервної освіти та механізмів кар'єрної мобільності між військовою та цивільною службою;

набули подальшого розвитку:

теоретичні засади дослідження мілітаризованої служби як специфічного інституту публічного управління в умовах трансформаційної держави, зокрема надано рекомендації щодо підвищення ефективності міжвідомчої взаємодії, управління людськими ресурсами та забезпечення стійкості мілітаризованих інституцій в умовах сучасних безпекових викликів;

положення щодо особливостей функціонування державної служби в секторі безпеки та оборони в умовах воєнного та мирного часу;

наукові підходи до реформування мілітаризованих структур України в контексті євроатлантичної інтеграції та обґрунтування напрямів гармонізації національного законодавства у сфері мілітаризованої служби із правом ЄС та стандартами НАТО.

3. Повнота викладення основних результатів дисертації в публікованих наукових працях.

Загальні положення та зміст дисертаційного дослідження відображено в 14 наукових публікаціях, серед яких: 1 стаття у зарубіжному виданні, 4 статті у фахових виданнях України, розділ у колективній монографії; 8 публікацій у матеріалах науково-комунікативних заходів.

4. Оцінка змісту дисертації, її завершеності та відповідності встановленим вимогам.

Аналіз змісту дисертаційної роботи Фаста Д.Є. дозволяє констатувати її самостійний та оригінальний характер, що проявляється у формулюванні мети, об'єкта, предмета дослідження, постановці наукових завдань, визначенні положень наукової новизни, а також у висновках до розділів і загальних висновках роботи.

Анотація дисертації коректно та лаконічно відображає основні положення дослідження, містить відомості про використану методологію, логіку аргументації та ключові ідеї дисертаційної праці. При цьому її зміст повністю узгоджується з текстом дисертації та не містить положень, які були б відсутні в основній роботі.

Матеріал дисертації викладено послідовно та аргументовано. Структурні елементи дослідження логічно взаємопов'язані, а сформульовані висновки та

пропозиції відповідають визначеним меті, предмету та завданням дослідження. Наукові положення, практичні рекомендації та авторські розробки належним чином обґрунтовані та деталізовані дисертантом.

Робота виконана державною мовою з дотриманням вимог наукового стилю, із коректним використанням спеціальної термінології у сфері публічного управління та адміністрування.

Отже, тема дисертаційного дослідження, його мета, об'єкт, предмет, поставлені та вирішені завдання, положення наукової новизни, а також загальні висновки відповідають чинним нормативним вимогам до дисертаційних робіт такого рівня, зокрема Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами, внесеними наказом МОН України № 759 від 31 травня 2019 року).

5. Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності.

За результатами аналізу дисертаційної роботи та публікацій автора порушення академічної доброчесності не виявлено.

6. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Оцінюючи в цілому позитивно подане до захисту дисертаційне дослідження, слід вказати на окремі дискусійні положення дисертації та висловити такі зауваження і пропозиції:

1. Недостатньо повно висвітлено європейський досвід функціонування професійного інституту мілітаризованої публічної служби. Доцільним було б розширити порівняльний аналіз практик держав – членів Європейського Союзу із визначенням механізмів, які можуть бути імплементовані в Україні.

2. Потребує додаткової аргументації запропонована автором модель розвитку професійного інституту мілітаризованої публічної служби. Зокрема, доцільно було б розкрити механізми взаємодії її структурних елементів та критерії оцінювання ефективності функціонування моделі.

3. Потребує додаткового уточнення понятійно-категоріальний апарат дослідження. Зокрема, автору доцільно чіткіше розмежувати поняття «мілітаризована публічна служба», «служба в секторі безпеки і оборони», «військова служба», «правоохоронна служба» та «публічна служба особливого призначення», оскільки в окремих положеннях роботи вони використовуються як взаємозамінні.

4. У дисертації недостатньо деталізовано питання управління людськими ресурсами в умовах післявоєнного відновлення України. Зокрема, варто було б приділити більше уваги інтеграції ветеранів, розвитку кадрового резерву, формуванню сучасних компетентностей персоналу та системі безперервного професійного розвитку.

5. Окремі висновки мають декларативний характер. Доцільно було б підсилити їх результатами емпіричних досліджень, експертного опитування, соціологічного аналізу або статистичними даними щодо функціонування мілітаризованої публічної служби.

Наведені зауваження суттєво не впливають на зміст дисертації, якість висновків та обґрунтованість положень наукової новизни, не знижують її наукової та практичної цінності.

7. Загальний висновок та оцінка дисертації.

Вивчення тексту роботи і публікацій автора надають підстави для висновку, що дисертаційна робота Фаста Дмитра Євгеновича «Розвиток професійного інституту мілітаризованої публічної служби в умовах набуття членства України в ЄС» є самостійним, завершеним науковим дослідженням.

За своєю актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованості, наукової та практичної цінності здобутих результатів дисертація Фаста Дмитра Євгеновича відповідає галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» та спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», вимогам нової редакції Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 року № 502 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань підготовки та атестації здобувачів наукових ступенів» (зі змінами) та вимогам Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами), а її автор, Фаст Дмитро Євгенович, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування.

Офіційний опонент:

доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова

доктор наук з державного управління

Микола МАЛАНЧІЙ

